

(ca. achtduizend Britten en ca. drie-en-twintigduizend Brits-Indiërs); dezen hebben op Sumatra slechts lichte verliezen geleden: vijf-en-vijftig gesneuvelden, ruim tweehonderdveertig gewonden en vijf vermisten, maar op Java zijn, vooral als gevolg van de felle gevechten in Soerabaja, de verliezen veel groter geweest: ca. zeshonderd gesneuvelden, (bijna een kwart van alle gesneuvelden aan Nederlandse kant in de vier jaar van worsteling met de Republiek), meer dan veertienhonderd gewonden en meer dan driehonderd vermisten. Die vermisten zijn vermoedelijk voor een groot deel Brits-Indiërs geweest die zich met medenemen van hun wapens bij de troepen van de Republiek hadden aangesloten.

Men ziet: de ingezette divisies bestonden in hoofdzaak uit Brits-Indische militairen. Een belangrijk element in de overwegingen van de *Labour*-regering en van Mountbatten! Dat Brits-Indische militairen werden gebruikt in gevechten met troepen van de Republiek Indonesië, leidde van de aanvang af zowel bij het *Indian National Congress* als bij de *All India Moslem League* tot felle protesten. Nehroe getuigde in gesprekken met buitenlandse journalisten van zijn verontwaardiging dat hij hulpeloos moest aanschouwen hoe *'that Indian troops should thus be used for doing Britain's dirty work against our friends who are fighting the same fight as we.'*¹

Op die factor wees Mountbatten met alle duidelijkheid toen hij op 10 oktober, d.w.z. daags nadat de Britse *Chiefs of Staff* hem verlof hadden verleend om de *5th Indian Division* naar Java over te brengen, in Singapore van Mook, van der Plas en admiraal Helfrich ontving. Verwijzend naar een klemmende waarschuwing die hij van de *Viceroy* in Brits-Indië, *Field Marshal* Wavell, had ontvangen, zei hij dat Brits-Indische troepen niet gemengd mochten worden *'in internal affairs abroad'*. Hij had, zei hij, een akkoord gesloten met Aung San in Birma, de Fransen hadden in Indo-China een bespreking gevoerd met Ho-Tsji-Minh – waarom ging Nederland niet tot contact met Soekarno en Hatta over? Hij had besloten, van Batavia uit Buitenzorg en Bandoeng te laten bezetten en troepen te sturen naar Semarang en Soerabaja, die laatste met opdracht om door te stoten naar Malang (een opdracht die niet uitgevoerd kon worden), maar dat hief allemaal de wenselijkheid van politieke besprekingen niet op en, betoogde hij verder, *'any conversation not including Soekarno and Hatta could not produce worthwhile results since they were the heads of the Indonesian Republic which by common consent was running most of Java to-day.'* Hij zei voorts dat

¹ Aangehaald in Bank, p. 152.